

Spis treści

WYKAZ SKRÓTÓW	13
PODZIĘKOWANIA	15
WSTĘP	17
ROZDZIAŁ I	
TEORETYCZNOPRAWNE ZAGADNIENIA OPODATKOWANIA SPADKÓW I DAROWIZN	33
1. Wprowadzenie	33
2. Uzasadnienia opodatkowania spadków i darowizn	34
2.1. Teorie postulujące opodatkowanie spadków	34
2.2. Teorie negujące opodatkowanie spadków	38
2.3. Teorie dotyczące opodatkowania darowizn	40
3. Ewolucja opodatkowania spadków i darowizn	41
3.1. Kierunki ewolucji na świecie	42
3.2. Kierunki ewolucji polskiej regulacji	45
4. Współczesne sposoby opodatkowania spadków i darowizn	48
4.1. Opodatkowanie spadków i darowizn podatkiem od spadków i darowizn	49
4.1.1. Podatek od spadków i darowizn w systemie podatkowym	49
4.1.1.1. Podatek bezpośredni a podatek pośredni	50
4.1.1.2. Podatek państwowy a podatek lokalny	53
4.1.1.3. Podatek majątkowy a podatek od przyrostu majątku	55
4.1.2. Odrębność podatku od spadków i darowizn	60
4.1.2.1. Odrębność materialnoprawna podatku od spadków i darowizn	60

4.1.2.2. Odrębność formalnoprawna podatku od spadków i darowizn ...	69
4.1.2.3. Funkcjonalna współzależność podatku od spadków i darowizn z innymi podatkami	70
4.2. Opodatkowanie spadków i darowizn innymi podatkami	71
4.2.1. Podatek dochodowy od osób fizycznych	72
4.2.2. Podatek od zysków kapitałowych.....	77
4.2.3. Podatek od nabycia nieruchomości	79
4.3. Nieopodatkowanie spadków i darowizn	80
5. Międzynarodowe aspekty opodatkowania spadków i darowizn	82
5.1. Międzynarodowe podwójne opodatkowanie w sensie prawnym podatkiem od spadków i darowizn	83
5.2. Zasady nakładania podatku od spadków i darowizn w stosunkach międzynarodowych	88
5.2.1. Zasady opierające się na personalnych podstawach jurysdykcji podatkowej	90
5.2.2. Zasady opierające się na terytorialnych podstawach jurysdykcji podatkowej	93
5.3. Modelowe ujęcia przyczyn wystąpienia międzynarodowego podwójnego opodatkowania w sensie prawnym	95
5.3.1. Model oparty na wzajemnym nakładaniu się łączników jurysdykcyjnych	96
5.3.2. Model oparty na wzajemnym nakładaniu się obowiązków podatkowych	98
5.3.3. Model oparty na różnym charakterze prawnym norm podatkowo-prawnych	99
5.4. Międzynarodowe prawo podatkowe jako wielowymiarowy dział prawa	100
5.5. Standardy międzynarodowe w kształtowaniu konstrukcji prawnej podatku od spadków i darowizn	102
5.5.1. Standardy wynikające z dokumentów OECD	103
5.5.2. Standardy wynikające z dokumentów Unii Europejskiej	106
6. Wnioski	109

ROZDZIAŁ II

ZAKRES KRAJOWEJ JURYSDYKCJI PODATKIEJ W PODATKU OD SPADKÓW I DAROWIZN	112
1. Wprowadzenie	112
2. Rozwój koncepcji związków jako podstawy kształtowania krajowej jurysdykcji podatkowej dla podatków od spadków i darowizn	113

3. Łączniki jurysdykcyjne w podatku od spadków i darowizn	121
3.1. Personalne łączniki jurysdykcyjne	122
3.1.1. Różnorodność wzorców	123
3.1.1.1. Rezydencja	123
3.1.1.2. Domicyl	129
3.1.1.3. Obywatelstwo	136
3.1.2. Dualizm podmiotów	140
3.1.2.1. Perspektywa spadkodawcy	141
3.1.2.2. Perspektywa spadkobiercy	144
3.1.3. Nieograniczony obowiązek podatkowy dla podatku od spadków i darowizn	151
3.2. Rzeczowe łączniki jurysdykcyjne	155
3.2.1. Sposoby kształtowania reguł <i>situs</i>	156
3.2.2. Wybrane reguły <i>situs</i> w ujęciu porównawczym	158
3.2.3. Polskie reguły <i>situs</i>	162
3.2.4. Ograniczony obowiązek podatkowy dla podatku od spadków i darowizn	168
3.3. Łączniki jurysdykcyjne a długi	171
3.3.1. Charakterystyka odliczenia długów przy nieograniczonym obowiązkowym podatkowym	171
3.3.2. Charakterystyka odliczenia długów przy ograniczonym obowiązkowym podatkowym	172
4. Konflikty jurysdykcyjne w podatku od spadków i darowizn	177
4.1. Konflikty jurysdykcyjne w ujęciu koncepcji nachodzenia na siebie obowiązków podatkowych powstałych w dwóch (lub więcej) jurysdykcjach podatkowych	178
4.2. Konflikty jurysdykcyjne w ujęciu koncepcji wzajemnego nakładania się łączników jurysdykcyjnych dwóch (lub więcej) jurysdykcji podatkowych	180
4.3. Konsekwencje podatkowoprawne wystąpienia konfliktu jurysdykcyjnego	181
5. Sposoby rozwiązywania konfliktów jurysdykcyjnych w krajowych jurysdykcjach podatkowych (jednostronny mechanizm unikania międzynarodowego podwójnego opodatkowania)	183
5.1. Rozwiązanie brytyjskie (brytyjski kredyt podatkowy)	185
5.2. Rozwiązanie niemieckie (niemiecki kredyt podatkowy)	189
5.3. Perspektywa polska	196
6. Wnioski	199

ROZDZIAŁ III

ROLA UMÓW MIĘDZYNARODOWYCH O UNIKANIU PODWÓJNEGO OPODATKOWANIA ORAZ MODELI TAKICH UMÓW	203
1. Wprowadzenie	203
2. Historyczny rozwój umów o unikaniu podwójnego opodatkowania oraz modeli takich umów	204
3. Dualny system umów o unikaniu podwójnego opodatkowania i ich modeli	215
4. Reguły rozdzielenia jako przesłanka ograniczenia krajowych jurysdykcji podatkowych	220
4.1. Teoretycznoprawne zasady kształtowania reguł rozdzielenia w umowach bilateralnych	220
4.1.1. Teoria związku ekonomicznego a teoria ekwiwalentności świadczeń	221
4.1.2. Koncepcja sprawiedliwości międzynarodowej	223
4.1.3. Koncepcje inspirowane międzynarodowym prawem prywatnym	226
4.2. Charakter prawny reguł rozdzielenia w umowach biateralnych	227
5. Model OECD umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania podatkami od spadków i darowizn a praktyka traktatowa amerykańskiego <i>Treasury Department</i>	230
5.1. Zakres przedmiotowy	230
5.2. Zakres podmiotowy	235
5.3. Reguły rozdzielenia	241
5.3.1. Reguły rozdzielenia dotyczące majątku (aktywów)	241
5.3.1.1. Wyłączne prawo do opodatkowania państwa domicylu spadkodawcy jako zasada	242
5.3.1.2. Dzielone prawo do opodatkowania państw-stron umowy jako wyjątek	245
5.3.1.3. Reguły rozdzielenia a kryterium obywatelstwa spadkodawcy ...	250
5.3.2. Reguły rozdzielenia dotyczące długów (pasywów)	253
5.3.2.1. Funkcjonalne powiązanie reguł rozdzielenia długów z regułami rozdzielenia aktywów w oparciu o koncepcję związku gospodarczego	254
5.3.2.2. Funkcjonalne powiązanie reguł rozdzielenia długów z regułami rozdzielenia aktywów w oparciu o koncepcję proporcjonalności	258
5.4. Metody unikania podwójnego opodatkowania	258
5.4.1. Metoda wyłączenia	259
5.4.2. Metoda kredytu	260
5.5. Wymiana informacji podatkowych	261

5.6. Ograniczenia ochrony podatników w oparciu o umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania	262
6. Stosowanie umów o unikaniu podwójnego opodatkowania podatkami od spadków i darowizn jako bilateralny mechanizm unikania podwójnego opodatkowania	264
7. Charakterystyka polskich umów o unikaniu podwójnego opodatkowania podatkiem od spadków i darowizn	267
7.1. Struktura polskich umów o unikaniu podwójnego opodatkowania podatkami od spadków	268
7.2. Status prawny polskich umów o unikaniu podwójnego opodatkowania podatkami od spadków	271
8. Wnioski	275

ROZDZIAŁ IV

ROLA PRAWA EUROPEJSKIEGO W KSZTAŁTOWANIU REGUŁ PODATKU OD SPADKÓW I DAROWIZN W KONTEKŚCIE TRANSGRANICZNYM

1. Wprowadzenie	279
2. Rodzaje integracji europejskiej w sferze podatków bezpośrednich	280
3. Integracja podatku od spadków i darowizn o charakterze negatywnym	287
3.1. Wprowadzenie	287
3.2. Relacja orzecznictwa TSUE w zakresie podatku od spadków i darowizn do pozostałych spraw podatkowych	292
3.3. Ochrona podatników podatku od spadków i darowizn na rynku wewnętrznym UE	295
3.3.1. Sytuacja transgraniczna w podatku od spadków i darowizn	296
3.3.2. Swobody europejskie a podatek od spadków i darowizn	298
3.3.2.1. Swoboda przedsiębiorczości jako wyjątek	301
3.3.2.2. Swoboda przepływu kapitału jako zasada	304
3.3.3. Linie orzecznicze TSUE w podatku od spadków i darowizn	324
3.3.4. Prawo europejskie a zjawisko podwójnego opodatkowania spadków i darowizn na rynku wewnętrznym UE	326
3.4. Ochrona podatników podatku od spadków i darowizn na rynku wewnętrznym UE w świetle działań Komisji Europejskiej	334
4. Integracja podatku od spadków i darowizn o charakterze pozytywnym	337
4.1. Ewolucja integracji pozytywnej w podatku od spadków i darowizn	338
4.2. Zalecenie Komisji Europejskiej 2011/856/UE jako podstawowy wyraz integracji pozytywnej w podatku od spadków i darowizn	347

4.3. Raport grupy ekspertów jako podstawa dalszej integracji pozytywnej podatków od spadków i darowizn na rynku wewnętrznym UE	352
4.4. Proceduralny wymiar pozytywnej integracji podatku od spadków i darowizn	357
5. Polski podatek od spadków i darowizn w świetle orzecznictwa TSUE (integracji negatywnej)	358
6. Wnioski	370
ZAKOŃCZENIE	375
1. Weryfikacja podstawowej tezy badawczej	375
2. Kierunki rozwoju opodatkowania transgranicznych spadków i transgranicznych darowizn w kontekście międzynarodowym oraz europejskim	382
3. Kierunki rozwoju polskiej regulacji podatku od spadków i darowizn	386
3.1. Postulat modyfikacji łączników jurysdykcyjnych	387
3.2. Postulat dostosowania konstrukcji prawnej podatku do zasad wynikających z orzecznictwa TSUE i prawa europejskiego	395
3.3. Postulat zawierania umów międzynarodowych o unikaniu podwójnego opodatkowania	397
ZAŁĄCZNIKI	399
BIBLIOGRAFIA	411
TAXATION OF CROSS-BORDER INHERITANCES AND GIFTS (Summary)	445